

Viitetietokantojen sinivalas Scopus palvelee monia tieteenaloja

Posted on [13.6.2013](#) by [helehilt](#)

Scopus on ainakin omien sanojensa mukaan maailma suurin viitetietokanta. Suuri se onkin kattaen monet muut tunnetut viitetietokannat joko kokonaan tai suurelta osin. Tämä ei liene yllätys, koska Scopusen omistaa kustannusjätti Elsevier. Aineistotyyppejä ovat artikkelit, kirjasarjat, kirjat, kirjojen luvut, konferenssijulkaisut sekä patentit. Suurin osa aineistosta on artikkeleita, mutta esim. historian kokoelmasta melkein puolet on kirjoja tai kirjan lukuja, alalle tyypilliseen tapaan.

Scopusen käyttöliittymä on intuitiivinen ja helppokäyttöinen, heti kun huomaa mistä hakukenttiä lisää. Tämä toiminto ei toki ole piilossa, mutta ensimmäisellä kerralla silmä ei sitä heti huomaa. Muuten Scopusen käyttöliittymässä ei löydy huomautettavaa. Scopusen ohjemateriaalit ja äänettömät videot ovat loistavia ja niitä voi käyttää sellaisenaan sähköisenä koulutusmateriaalina.

Scopus on toimiva tiedonseurannan väline, vaikka kaikki materiaali ei sinne aivan salamana ilmestykään. Osa kustantajien julkaisujärjestelmistä on kytketty tietokantaan siten, että viitteen tiedot siirtyvät Scopuseseen heti, kun artikkeli on hyväksytty julkaistavaksi. Tällöin artikkelista löytyy merkintä ”Article-in-Press”. Näiden n. 3750 lehden osalta Scopus on nopein mahdollinen tiedonseurantaväline. Automaattiset hälytykset on näppärä kytkeä päälle ja tulokset voi tilata sähköpostiin tai RSS-syötteenä.

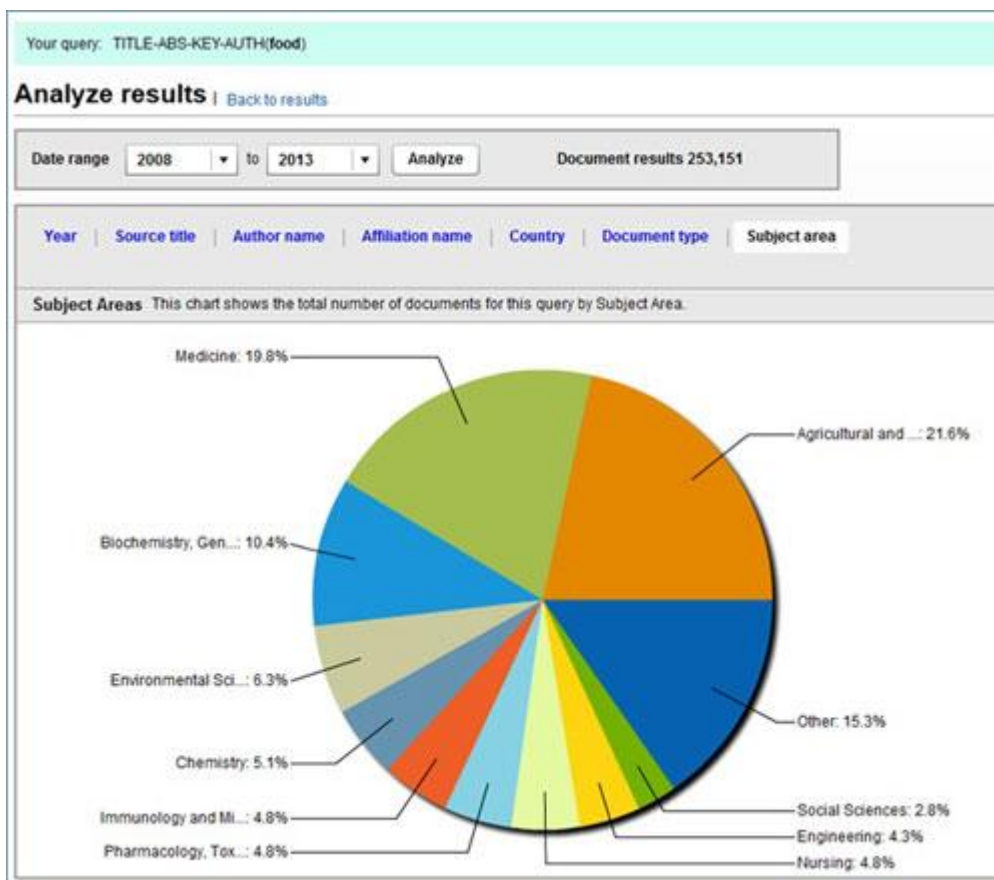
Scopusessa on helppokäyttöisiä tutkimuksen arviointiin tarkoitettuja työkaluja. Tutkimuksen arvioinnissa Scopus ei vielä ole statukseltaan Web of Science-tietokannan veroinen, mutta se ei johdu välineiden puutteesta. Scopusen kohdalla pitää muistaa, että vaikka sieltä löytyykin paljon vanhoja viitetietoja, niin viittaustiedot on lisätty vasta vuodesta 1996 lähtien. Toisin kuin WoS:issa, Scopusessa yritetään kampanoida sekavasti merkittyjä kirjoittajien organisaatiotietoja sekä kirjoittajien vääriä nimimuotoja. Scopus korjaa ja yhdistelee näitä tietoja. Tässä onnistutaankin melko hyvin, ei kuitenkaan 100%:sesti.

Scopus tuottaa monia kauniita piirakoita ja diagrammeja suurillekin hakutuloksille. Esimerkiksi *food*-hakusanalla löytyvät n. 800 000 viitettä Scopus analysoi muutamassa sekunnissa ja saan tietää, missä lehdessä julkaistaan aiheesta eniten, kuka tekijä tai mikä organisaatio kirjoittaa aiheesta useimmin sekä missä maissa tai mitkä tieteenalat ovat aiheesta kiinnostuneita. (Kuva 1)

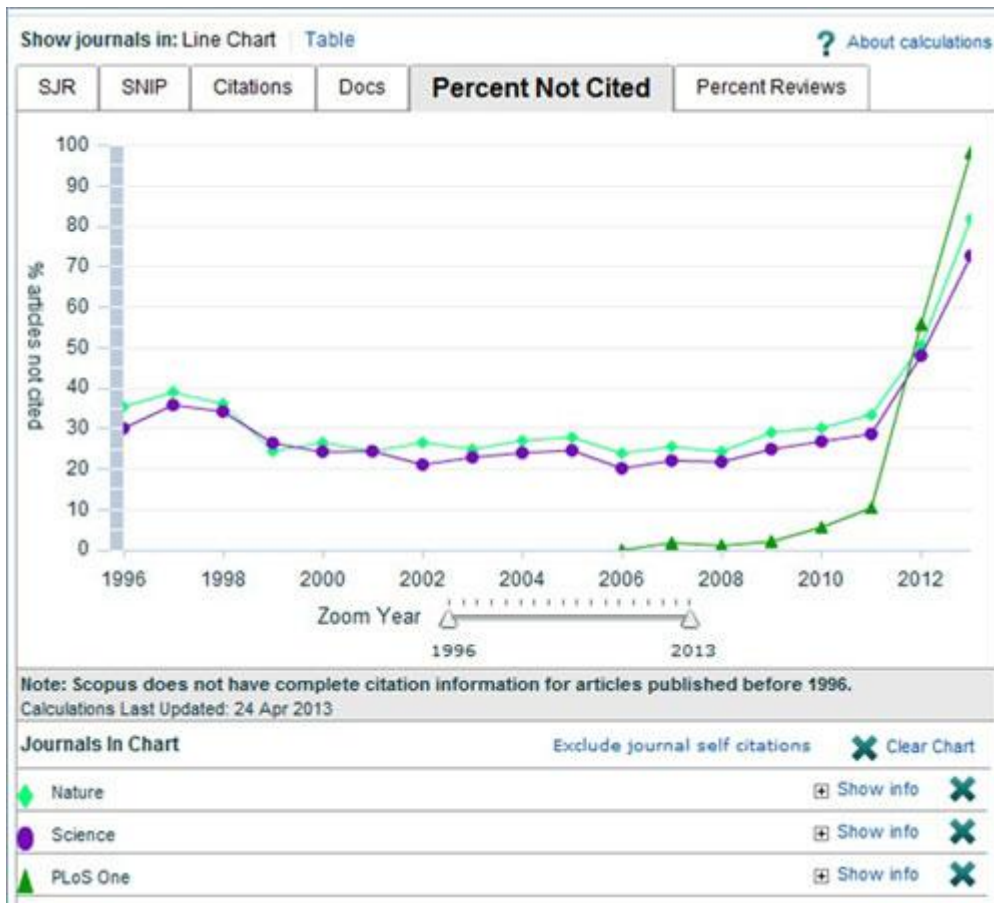
Scopusen avulla voi arvioida lehtien laatua. Web of Sciencellä on Impact Factor, mutta Scopusella käytetään SJR- ja SNIP-lukuja ([SCImago Journal Rankings](#) ja [Source Normalized Impact per Paper](#)). Lehtien vertailutyökalu on helppokäyttöinen, hauska ja sivistäväkin, mutta lehtivertailuun voi kerralla laittaa vain 10 julkaisua. Oman alan huippulehtien tilanteen pystyy tällä

välineellä tarkistamaan nopeasti. Sillä pystyy myös vertailemaan hetkessä keskenään melkein mitä tahansa tieteellisiä lehtiä, monipuolisin indikaattorein. Erityisen mielenkiintoinen on kuvaaja, jolla kerrotaan kuinka moneen prosenttiin lehden artikkeleista ei ole viitattu kertaakaan. Näiden osuus näyttää useimmilla lehdillä kasvavan, mutta Open Access -lehdet, kuten PLOS One ja BMC:n lehdet, pärjäävät tässä muita paremmin. (Kuva 2)

Scopuskeen tutustumien kannattaa. Sen tuotantotiimillä ei selvästikään ole ollut pikkurahasta puutetta, sen verran nopeaa kehitys on ollut. Tiimiläiset kiertelevät aktiivisesti tieteellisissä konferensseissa kertomassa upeasta välineestään, mutta myös kuulostelevat alan toiveita ja bibliometriikan uusimpia tuulia. Lähtökohdat tietokannan loistavalle tulevaisuudelle ovat hyvät, ja nähtäväksi jää minkälaiseksi tietosammoksi Scopus vielä osoittautuu.

Ruoasta kiinnostuneet tieteenalat vuosina 2008-2013.

Artikkelit, jotka eivät ole saaneet lainkaan viittauksia (%). (Julkaistu lehdissä Nature, Science ja PloS One. Huom. viimeisimmät vuodet nousevat korkealle, koska artikkeleihin ei vielä ole ehditty viitata. Katso siis kuvaajan aikaisempia vuosia.)

Teksti:

Mari Elisa Kuusniemi
 informaatikko
 Meilahden kampuskirjasto Terkko
 Helsingin yliopiston kirjasto

Kuvat:

Mari Elisa Kuusniemi
[INFORMATION AT INTERNET](#)